Helsinki

Hietaniemenkadun palvelukeskus

Tilastoja ja empiriaa 2025

“Hietsun kerrokset” - Tilapäinen asuminen

Hietaniemenkadun palvelukeskus
Sanna Väisänen, sosiaalityöntekijä, YTM
Asumisen tuki
Hietaniemenkadun palvelukeskus
Tilapäinen asuminen

Julkaisija
Helsingin kaupunki / Asumisen tuki

Taitto
-

Kannen kuva
Leif Mäkelä

Julkaisuvuosi
2026

Sisällys

Johdanto **4**

1 Hietaniemenkadun palvelukeskus **5**

1.1 Henkilöstö 5

1.2 Tilastoja 6

1.3 Asunnottomuus koskettaa entistä laajempaa joukkoa 7

2 Hietaniemenkadun tilapäinen asuminen **8**

2.1 Asunnottomuuden syitä 8

2.2 Kokemuksia tilapäisestä asumisesta asiakkailta kuultuna 10

2.3 Arjen hallinta 12

2.4 Tilapäisestä asumisesta eteenpäin muuttaneet 13

2.5 Tilapäisen asumisen haasteita ja kehittämisehdotuksia 15

3 Lopuksi **16**

Lähteet **17**

Kuvat

Kuva 1. Henkilökuntajakauma 6

Kuva 2. Ikäjakauma hätämajoituksessa yöpyvien osalta 6

Kuva 3. Polku tilapäiseen asumiseen 8

Kuva 4. Syyt asunnottomuuteen tilapäisessä asumisessa olevilla henkilöillä seurantakuukauden aikana 9

Kuva 5 Tilapäisen asumisen asumispolku 13

Kuva 6 Tilapäisestä asumisesta poismuuttaneet 2025 14

Johdanto

Asunnottomuus on lähtenyt kasvuun viime vuosina. Vuoden 2025 selvityksen mukaan asunnottomuus on noussut huomattavasti. Yksinelläviä asunnottomia on koko Suomessa 4579. Kasvu vuoteen 2024 verrattuna on noin 20 %. Pitkäaikaisasunnottomia on 1306, joiden määrä on kasvanut vuoteen 2024 verrattuna 29 %. Valtaosa asunnottomista keskittyy suuriin kaupunkeihin. Helsingin osuus kaikista asunnottomista on 22 %, 979 henkilöä. Nousu vuoteen 2024 verrattuna on 25 %. (Ympäristöministeriö 2026, 9, 13–15.) Asunnottomien määrän lisääntyminen näkyy erityisesti Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa, joka on asunnottomien palvelukeskus ja suunnattu helsinkiläisille asunnottomille. Monet ulkopaikkakuntalaiset asunnottomat tullessaan Helsinkiin käyvät vaihtamassa kuntalaisuutensa Digi- ja väestötietovirastossa helsinkiläiseksi päästäkseen asunnottomien palveluihin.

Asunnottomuuden profiili on muuttumassa. Valtaväestön mielessä on useimmiten päihde- ja mielenterveydenhaasteiden kanssa kipuilevat henkilöt, joiden elämänhallinnalliset haasteet ovat johtaneet asunnottomuuteen ja useimmiten näin onkin. Hietaniemenkadun palvelukeskukseen saapuu kuitenkin myös henkilöitä, joilla ei ole päihde- tai mielenterveydenongelmaa. Työttömyys sekä tulojen väheneminen, yhdistettynä asumisen kulujen kasvuun, on monilla johtanut vuokravelkaantumisen myötä asunnon menettämiseen.

Sosiaalisen raportin tarkoituksena ja tavoitteena on tuoda esille palvelun toimivuutta, mahdollisia epäkohtia sekä tuoda näkyväksi hiljaista tietoa, jota ei kirjata virallisiin järjestelmiin eikä raportteihin, vaan joka koostuu niin palvelun käyttäjien kuin ammatti-ihmisten näkemyksistä ja kokemuksista. Tässä raportissa perehdytään Hietaniemenkadun asunnottomien palvelukeskuksen tilastoihin vuodelta 2025, sekä hyödynnetään palvelun käyttäjien kokemuksia tilapäisen asumisen asiakkaiden näkökulmasta katsottuna. Tilapäistä asumista tuotetaan ostopalveluna myös Pelastusarmeijan Castreninkadun yksikössä sekä Vailla vakinaista asuntoa Ry:n Tupa-yksikössä. Tämä raportti keskittyy ainoastaan Hietaniemenkadun palvelukeskukseen sekä siellä asioiviin asiakkaisiin. Tilapäisellä asumisella tarkoitetaan väliaikaista soluasumista, johon voi jonottaa yöpyessään hätämajoituksessa. Tilapäisen asumisen aikana pyritään järjestämään jatkoasuminen. Hätämajoituksessa yövytään yö kerrallaan, ja yöpymään pitää ilmoittautua päivittäin.

1 Hietaniemenkadun palvelukeskus

Hietaniemenkadun palvelukeskus palvelee kaikkia helsinkiläisiä asunnottomia. Palvelukeskuksessa on hätämajoituspalvelut, hygienia- ja ruokapalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut sekä tilapäisasumista soluhuoneissa. Palvelukeskuksessa voi asioida, vaikka ei käyttäisi hätä- tai tilapäisasumispalveluja. Päihtymys ei ole este palvelujen saamiselle ja käyttämiselle.

1.1 Henkilöstö

Palvelukeskuksen henkilökunta käsittää 20 ohjaajaa (lähihoitajia) sekä vastaavan ohjaajan, kaksi sosiaaliohjaajaa sekä sosiaalityöntekijän. Palvelukeskuksessa on oma terveystiimi, jossa työskentelee kaksi sairaanhoitajaa ja lääkäri. Palmia tuottaa palvelukeskuksen ruokalapalvelua, siivousta sekä vartiointia. Johtaja vastaa palvelukeskuksen toimivuudesta.

Lähihoitajat tekevät kolmivuorotyötä. Työ sisältää niin hätämajoituksessa yöpyvien kuin tilapäisessä asumisessa asutettujen tukeminen ja avustaminen. Sosiaaliohjaajat antavat ohjausta ja neuvontaa hätämajoituksessa yöpyville sekä muille palvelukeskuksessa asioiville asunnottomille. He myös hallinnoivat tilapäisen asumisen jonoja. Sosiaalityöntekijä toimii sosiaalihuoltolain mukaisena omatyöntekijänä tilapäiseen asumiseen asutetuille henkilöille, sekä vastaa sosiaalihuoltolain mukaisesta päätöksenteosta. Terveyspalvelut kuuluvat kaikille helsinkiläisille asunnottomille, kuin myös palvelukeskuksen ruokalapalvelut.

Johtaja	Johtaa Hietaniemenkadun palvelukeskusta
Vastaava ohjaaja	Esihenkilö lähihoitajille
Lähihoitajat	Kolmivuorotyö, palvelevat hätämajoituksessa yöpyviä sekä toimivat omaohjaajina tilapäisen asumisen asiakkaille. Työtoiminnan ohjaaja koordinoi kannustusrahatöitä sekä järjestää tapahtumia ja retkiä
Terveystiimi	Päivystys arkisin 8–12, 2 sairaanhoitajaa ja lääkäri (3 päivää viikossa)
Sosiaaliohjaajat	Päivystys arkisin 8–11, tilapäisen asumisen jonotyö, asunnottomien neuvonta ja ohjaus
Sosiaalityöntekijä	Tilapäisen asumisen sosiaalityö. Sosiaalihuoltolain mukaiset omatyöntekijän tehtävät. Sijoitus- ja arviointityö. Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki.

Palmian vartiointi	Työskentelee ympäri vuorokauden
Hietsun Herkun henkilökunta / Palvelukeskus Helsinki	Palvelukeskuksen ruokalapalvelut, tarkoitettu kaikille helsinkiläisille asunnottomille
Siivouspalvelut Palmia	Palvelukeskuksen siisteys ja vaatehuolto

Kuva 1. Henkilökuntajakauma

1.2 Tilastoja

Vuonna 2025 hätämajoituksessa yöpyi 655 henkilöä. Hätämajoituspalveluja tuotetaan myös ostopalveluna Lauttasaaressa, jossa yöpyi 449 henkilöä vuonna 2025. Yhteensä 821 eri henkilöä käytti hätämajoitusta. Hietaniemenkadun palvelukeskuksen hätämajoituksessa on 52 paikkaa, joista 12 on suunnattu naisille. Hietaniemenkadun hätämajoituksessa on myös kuusi ylipaikkaa, jotka voidaan ottaa tarvittaessa käyttöön. Lauttasaaren hätämajoitus on 56 paikkainen, joista 20 on suunnattu päihteettömille yöpyjille.

Ikäjakauma hätämajoituksessa yöpyvien kohdalla on suuri. Valtaosa yöpyvistä ovat 25–54-vuotiaita. 20 % ovat yli 55-vuotiaita, joista osa yli 65-vuotiaita. Vanhin hätämajoituksessa yöpyneistä vuonna 2025 on ollut 80-vuotias henkilö. Tilapäisen asumisen puolella yli 70-vuotiaita on jo useampi henkilö. Iäkkäiden henkilöiden asunnottomuuden taustalla on usein toimintakyvyn heikentymisestä aiheutuneet vaikeudet hoitaa asioitaan.

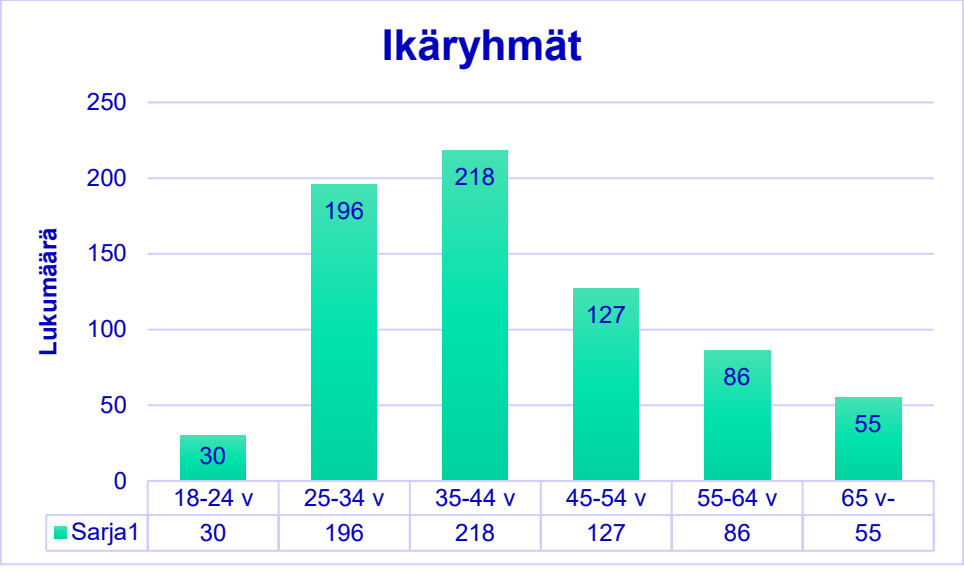

Kuva 2. Ikäjakauma hätämajoituksessa yöpyvien osalta

Suurin osa hätämajoituksessa yöpyvistä on miehiä, naisia on noin 23 %. Muita kieliä kuin suomea ja ruotsia puhuvia hätämajoituksen asiakkaista on 27 %, joista suurin vieraskielinen ryhmä on somalinkieliset noin 6 %.

Tilapäistä asumista järjestetään Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa, jossa on 52 tilapäistä soluhuonetta. Ostopalveluina tilapäistä asumista järjestävät Pelastusarmeija Castreninkadun tilapäisen asumisen yksikkö, jossa on 65 soluhuonetta sekä Vailla Vakinaista asuntoa Ry:n Tupa-yksikkö, jossa on 44 soluhuonetta.

1.3 Asunnottomuus koskettaa entistä laajempaa joukkoa

Perinteinen näkemys asunnottomuudesta kulminoituu päihde- ja mielenterveyden haasteisiin, jotka usein ovatkin osatekijänä asunnottomuudessa ja sen pitkittymisessä. Viimevuosien kehityksen mukaan asunnottomuus koskettaa nykyisin hyvin erilaisista taustoista tulevia ihmisiä, joiden taloudellisen tilanteen kriisiytyminen johtaa asunnon menettämiseen ja pahimmillaan asunnottomuuteen. Vuokravelka- ja häätötausta vaikeuttaa uuden asunnon saamista ja tällöin on vaara, että asunnottomuus pitkittyy.

Hietaniemenkadun palvelukeskukseen saapuu ihmisiä lähes kaikista sosioekonomisista taustoista. On pitkän työuran ja korkean koulutuksen omaavia, jotka ovat kohdanneet jonkin kriisin tai menettäneet työpaikkansa, jonka seurauksena tulotaso on romahtanut ja pahimmillaan tilanne on päätynyt asunnon menettämiseen. On asunnonomistajia, joiden elämänhallinta on heikentynyt ja asunto on mahdollisesti otettu talonyhtiön haltuun, jolloin asunnon omistaja jää asunnottomaksi. Erityisen haastavassa asemassa ovat mielenterveyden ongelmien ja päihdeongelmien kanssa kamppailevat henkilöt, joilla voi olla useampi asutusyritys taustalla, mutta elämänhallinnan vaikeuksien vuoksi asuminen ei ole onnistunut edes tuetusti. Monet ihmiset joutuvat kierteeseen, jossa he kulkevat palvelusta ja asunnosta toiseen.

Erityistä huolta Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa aiheuttavat henkilöt, joille ei tunnu löytyvän mitään palvelua tai ratkaisua heidän monimutkaiseen tilanteeseensa, ja he jäävät tilapäiseen asumiseen ilman että löytyisi heidän tarpeisiinsa vastaavaa asumispalvelua tai yleensäkään palvelua.

2 Hietaniemenkadun tilapäinen asuminen

Tilapäiseen asumiseen hakeutuminen tapahtuu aina olemalla yhteydessä henkilökohtaisesti Hietaniemenkadun palvelukeskuksen sosiaaliohjaajiin, jotka pitävät päivystysluonteista vastaanottoa arkisin klo 8.00–11.00. Sosiaaliohjaajiin ollaan usein myös yhteydessä työntekijöiden toimesta, kuten alueellisesta sosiaalihuollosta, sairaalasta tai vankilasta. Pääsääntöisesti kuitenkin toiveena on, että tilapäiseen asumiseen hakeutuva käy henkilökohtaisesti tapaamassa sosiaaliohjaajia, jotka kartoittavat henkilön tilanteen ja asettavat henkilön tilapäisen asumisen jonoon. Hakija voi esittää toiveen mihin tilapäisen asumisen taloon ensisijaisesti haluaa, tai asettua jonottamaan soluhuonetta kaikista taloista. Tilapäisen asumisen vaihtuvuus on suuri, joten huone saattaa vapautua nopeallakin aikataululla. Tilapäinen asuminen ei ole päihteetöntä, mutta soluhuoneessa ei saa käyttää päihteitä.

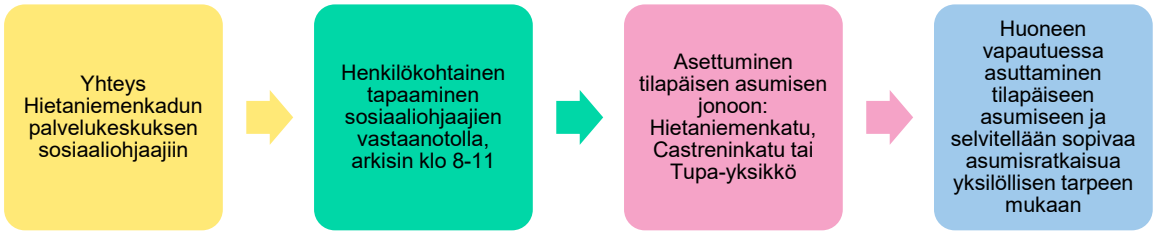

Kuva 3. Polku tilapäiseen asumiseen

2.1 Asunnottomuuden syitä

Satunnaisesti valittuna raportointi kuukautena tilapäisessä asumisessa asutettuja on ollut 52 eli kaikki huoneet ovat täynnä. Pääsääntöisesti huoneet täytetään heti, kun joku lähtee solusta pois. Jonossa on aina valmiina tulijoita tilapäisen asumisen soluun. Naisten solussa on 9 huonetta ja yksi nainen on asutettu niin sanottuun inva-soluun, joka on esteetön solu. Naisia on Hietaniemenkadun tilapäisessä asumisessa yhteensä 10 ja loput miehiä. Ikäjakauma on laaja. Nuorin asukas on 23- vuotias ja vanhin 77-vuotias. Asunnottomuus ei ole vain tietyn ikäisten ongelma vaan voi kohdata kaiken ikäisiä ihmisiä.

Yleisin syy asunnottomuudelle on vuokravelka ja sen seurauksena tullut häätö. Asumisen häiriöt ovat myös merkittävä syy asumisen päättymiselle. Helsinkiin saapuu paljon myös ulkopaikkakuntalaisia. Usein ulkopaikkakuntalaiset käyvät vaihtamassa kuntalaisuuden Digi- ja väestötietovirastossa Helsinkiin, jolloin myös tilapäinen asuminen mahdollistuu.

Tilapäisesti asutetaan myös henkilöitä, jotka on häädetty tai ovat itse irtisanoneet asuntonsa tuetun asumisen yksiköstä. Tällöin asumispolun suunnittelu alkaa alusta. Ilmiö on huolestuttava, koska kyseessä on useimmiten toistuvasti asunnottomaksi jäänyt henkilö, jonka kohdalla asuttamisyritykset epäonnistuvat kerta toisensa jälkeen ja epäonnistumisen kokemukset syvenevät.

Tilapäinen asuminen on mahdollista myös henkilöille, joilla on kuntapaikka, mutta oleskelulupa päättynyt ja jatkolupa vireillä. Kyseisissä tilanteissa oleskelulupaprosessi vireytetään pikaisesti ja asuminen solussa kestää niin pitkään, kunnes asiakas saa ratkaisun oleskelulupahakemukseensa. Tilanne oleskeluluvattomien kohdalla on haastava, koska jatkoasumista ei voida suunnitella ennen kuin oleskelulupa-asia on ratkennut ja tämä voi kestää useamman vuoden.

Vankilasta pidemmältä tuomiolta asunnottomana vapautuvat pyritään asuttamaan suoraan vapautuessa. Usein henkilöt eivät ole valmiita lähtemään päihteettömiin asumispalveluihin, joten tilapäinen asuminen on ratkaisu heidän kohdallaan.

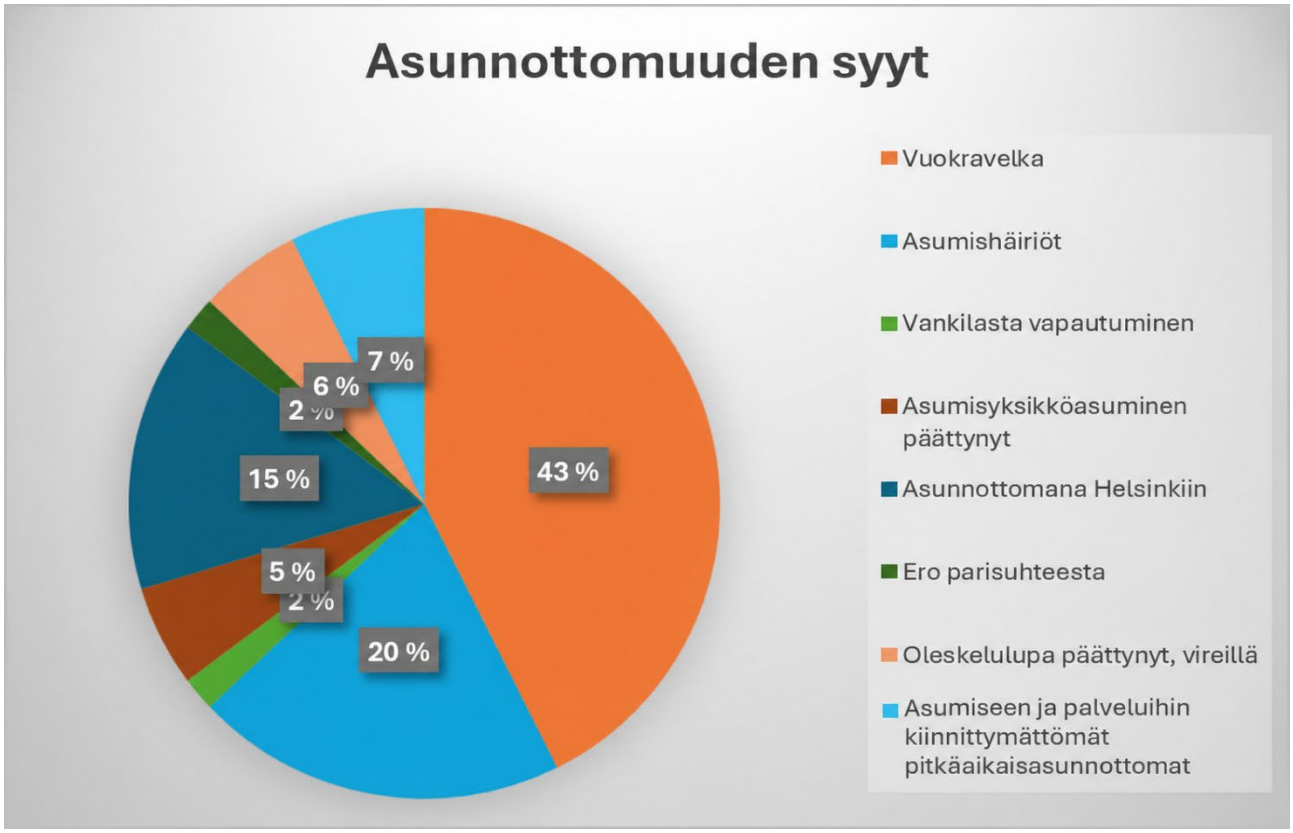

Kuva 4. Syyt asunnottomuuteen tilapäisessä asumisessa olevilla henkilöillä seurantakuukauden aikana

2.2 Kokemuksia tilapäisestä asumisesta asiakkailta kuultuna

Hietaniemenkadun tilapäisessä asumisessa asutetut ovat pääsääntöisesti yöpyneet hätämajoituksen puolella ja jonottaneet tilapäistä soluhuonetta. Joissain tapauksissa, esimerkiksi terveydellisistä syistä tai vankilasta vapautuessa, on voinut saada heti soluhuoneen. Tilanteet arvioidaan yksilöllisesti. Tämänhetkisiltä asukkailta on kysytty, miten elämään on vaikuttanut siirtyminen hätämajoituksesta soluhuoneeseen, missä on oma ovi ja avainkortti oveen. Osa lausunnoista perustuu asukkaiden kanssa käytyihin keskusteluihin.

> *”Tilapäinen asuminen on pelastanut elämäni. Olin kuukauden hätämajoituksessa sekä olen yöpynyt autossa ja hississä. Täältä saa apua ja tukea asioiden hoitamiseen. Henkilökunta on mukavaa.”*

Useamman asukkaan kertomana on saanut kuulla, että tilapäisen asuminen ja henkilökunta on auttanut monessa suhteessa elämän rauhoittumisessa ja asioiden selvittämisessä. Ihmisten puheista välittyy kokemus huolenpidosta ja siitä, että henkilökunta on aidosti kiinnostunut asiakkaiden elämästä ja heitä halutaan auttaa. Ihmiset kaipaavat nähdyksi ja kuulluksi tulemista sen hetkisessä elämäntilanteessaan ja monet kokevat saaneensa aitoa välittämistä osakseen. Monesti riittää, että joku kuuntelee. Ohjaajat ovat paikalla ympäri vuorokauden ja näin ollen aina tavoitettavissa.

> *”Oma rauha omassa huoneessa.”*

Ihmisten perustarve kiteytyy monesti yksityisyyteen ja omaan rauhaan. Jokainen tarvitsee paikan, jossa levätä rauhassa, jossa on jotain ”omaa”. Varsinkin se, että saa mennä hälyisestä ympäristöstä oman huoneen rauhaan on monille merkittävää. Vaikka kyseessä on tilapäinen soluhuone, se koetaan kuitenkin ”omaksi huoneeksi”, jolla on merkitystä erityisesti hätämajoituksen jälkeen. Soluhuoneen koko rajoittaa omien tavaroiden tuomista huoneeseen, mutta useat kuitenkin onnistuvat luomaan huoneesta oman tilan, joka on asujansa näköinen. Tärkeintä on, että voi sulkea oven perässään ja saa nukkua rauhassa.

> *”Elämä on sirpaleina ympäriinsä. Tarvitsee rauhan hoitaa asioita.”*

Asunnottoman ihmisen tavarat on usein sijoitettu sinne mihin ne on saatu, varastoon, lokeroon, kaverin kellariin tai niitä omia tavaroita ei enää ole, kun ne ovat kadonneet matkalla tai ne on varastettu. Jotta elämän sirpaleista saisi kootuksi pieniä kokonaisuuksia, se vaatii oman tilan, jossa kasata elämää, suunnitella tulevaa ja rakentaa uutta niillä resursseilla mitä kullakin on. Elämän sirpaleisuus näkyy myös sisäisenä kokemuksena. Taustalla on usein monia hylkäämiskokemuksia, väkivaltaa ja hyväksikäyttöä, jotka ovat jättäneet jäljet ihmisiin. Elämän kokoaminen sirpaleista vaatii muutakin kuin huoneen, mutta se on kuitenkin yksi askel eteenpäin, jonka ihmisten kokemuksista kuulee.

”Ihmisten välinen solidaarisuus; sisäpuolella ja ulkopuolella olijat.”

Tulkitsen tämän lausuman viittaavan siihen, että kussakin elämäntilanteessa jokainen tarvitsee joukon, johon kokee vertaisuutta. Hätämajoituksessa yöpyvien tilanne on sama sen suhteen, että yöpyminen tapahtuu yksi yö kerrallaan ja samassa tilanteessa olevat ovat jotenkin samassa asemassa. Saatuaan tilapäisen soluhuoneen, ympärille muodostuu uusi yhteisö. Tilapäisesti asutettujen yhteisö, jotka ovat astuneet askelen eteenpäin ja saaneet mahdollisuuden omaan huoneeseen ja sen myötä myös mahdollisuuden tutustua solukavereihin ja parhaimmillaan löytää jotain yhteistä keskinäisessä kanssakäymisessään.

On myös huomattu, että tilapäisen asumisen soluissa olevien asukkaiden välillä parhaimmillaan esiintyy myös toistensa auttamista. Tämä on ilmennyt muun muassa kaverin avustamisena asioiden hoitamisessa talon ulkopuolella. Ihmisten välille voi muodostua tiiviskin yhteisöllisyys, jos samaan soluun osuu suht samanikäisiä ja samanlaisessa elämäntilanteessa olevia ihmisiä. Tämä mahdollistaa elämänkokemusten jakamisen ja yhteisen ajan vieton vaikkapa tv:n äärellä.

”Level up!”

Eräs asukas kuvailee siirtymistä hätämajoituksesta soluhuoneeseen ikään kuin olisi päässyt yhtä tasoa ylemmäksi. Ei niinkään, että kokisi olevansa parempi kuin muut, vaan että on siirtynyt mahdollisella asumispolulla yhden askeleen eteenpäin. Mikä tahansa on parempi, kuin yöpyminen huoneissa, missä on monta muutakin yöpyjää. Kertoja kuvailee, että tilapäisen asumisen aikana hän on saanut aikaa rauhoittua sekä hakeutua tarvitsemiinsa palveluihin ja saanut tukea, joka on vahvistanut häntä ja auttanut keräämään voimia, joka on edistänyt omien asioiden hoitamista.

Pääsääntöisesti tilapäisen asumisen asukkaat ovat olleet tyytyväisiä, että ovat saaneet oman huoneen monien osalta pitkäänkin jatkuneen asunnottomuuden ja hätämajoitusjakson jälkeen. Tilapäisen asumisen aikana alkaa pysyvän asunnon etsiminen, on se sitten tuettu asuminen tai vapailta markkinoilta haettava, riippuen henkilön elämäntilanteesta. Kadulta käsin on vaikea edistää asioiden hoitamista varsinkaan asuntoasioiden. Saatu tuki ja apu on monelle elintärkeää, koska usein asiat ovat hyvin sekaisin ja yksin asioiden kanssa sukkulointi voi olla ylitsepääsemättömän vaikeaa. Joskus riittää, että joku on kiinnostunut toisen hyvinvoinnista ja kyselee kuulumisia ja miten asiat edistyvät. Asioiden selvittäminen lähtee useimmiten etuusasioiden hoitamisesta, sekä yksinkertaisesti arjen hallinnan opettelemisesta, kuten huoneen siivoaminen ja sääntöjen noudattaminen.

2.3 Arjen hallinta

Tilapäisen asumisen jakso muodostuu usein hyvin pitkäaikaiseksi, erityisesti jos henkilö jonottaa tuetun asumisen asumisyksikkö asuntoa. Monet ovat tuoneet puheissaan esille sen, että päivät ovat pitkiä ja kaipaisivat jotain tekemistä. Ihmisten toimintakyky ja taloudellinen tilanne ovat hyvin erilaisia. Eräs henkilö kuvailee soluasumisen passivoivan ihmistä. On helppo vaan jäädä omaan huoneeseen, kun sellaisen on saanut ja ei ole pakko lähteä mihinkään, kuten hätämajoituksessa yöpyessä. Palvelukeskuksesta löytyy käytännössä kaikki; ruoka, terveyspalvelut, apu sekä vertaiset. Ihmiset, jotka pääasiallisesti joutuvat viettämään aikaansa palvelukeskuksen sisällä, ovat tuoneet esille, että kaipaisivat jotain talon sisällä tapahtuvaa toimintaa. Useat kaipaavat liikuntamahdollisuuksia. Joku mainitsi, että jos olisi ompelukone, niin voisi korjailla vaatteita.

Hietaniemenkadun palvelukeskuksessa on mahdollista tehdä kannustusrahatöitä. Asukkailla ja asiakkailla on myös mahdollisuus esittää toiveita retkikohteista, ja retkiä järjestetään aina tilaisuuden tullen. Asiakkaille myös pyritään järjestämään juhlapäivien mukaista toimintaa, muu muassa grillausta talon pihalla ja joulujuhlat. Tilapäisen asumisen asiakkaille järjestetään myös kerran viikossa kerroksittain aamukahvit, jolloin on mahdollisuus rennossa ilmapiirissä keskustella henkilökunnan ja muiden asiakkaiden kanssa.

Asiakkaiden ja asukkaiden toiveita pyritään kuulemaan. Asiakaskunnan ikäjakauma on hyvin laaja, joten myös toiveet ovat usein kyseisen ikävaiheen mukaisia. Tavoitteena tilapäisessä asumisessa on pyrkiä lisäämään asiakkaiden kokemaa osallisuutta sekä mahdollisuuksia vaikuttaa toimintaan. Haasteita aiheuttaa luonnollisesti rajalliset resurssit ja aika, jota yhteisen tekemisen ja menemisen järjestäminen vaatii. Ihmisten tilanteet ja elämänhallinnalliset taidot ovat myös hyvin erilaisia, joten ihmiset osallistuvat kukin halunsa ja toimintakykynsä mukaan järjestettäviin toimintoihin.

2.4 Tilapäisestä asumisesta eteenpäin muuttaneet

Tilapäisen asumisen alkuvaiheessa on tärkeää antaa asukkaalle aikaa rauhoittumiseen ja monesti alkuvaihe meneekin käytännön asioiden selvittämiseen ja järjestämiseen, kuten etuuksien ajan tasalle saattaminen. Tärkeää on tunnistaa nopeasti henkilöt, jotka eivät ole vahvasti tuetun asumisen tarpeessa, vaan jotka voidaan ohjata asumisneuvojalle asunnon hakuun tai vaihtoehtona kevyesti tuetun asumisen edistäminen pienasunnon tai hajasijoitetun asunnon suuntaan.

Tilapäisen asumisen aikana asiakkaiden asumispolun suunnittelu alkaa palvelutarpeen arviosta ja tuen tarpeiden kartoittamisesta. Asiakkaiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Palvelutarpeen arvio on tärkeä työväline, jonka avulla käydään ihmisen elämänvaiheita läpi sekä kartoitetaan tekijöitä, jotka mahdollisesti asettavat haasteita asumiselle. Palveluja suunnitellaan tuen tarpeiden perusteella. Useimpien kohdalla tuetun asumisen päätös on ratkaisu, johon päädytään yhteisellä sopimuksella.

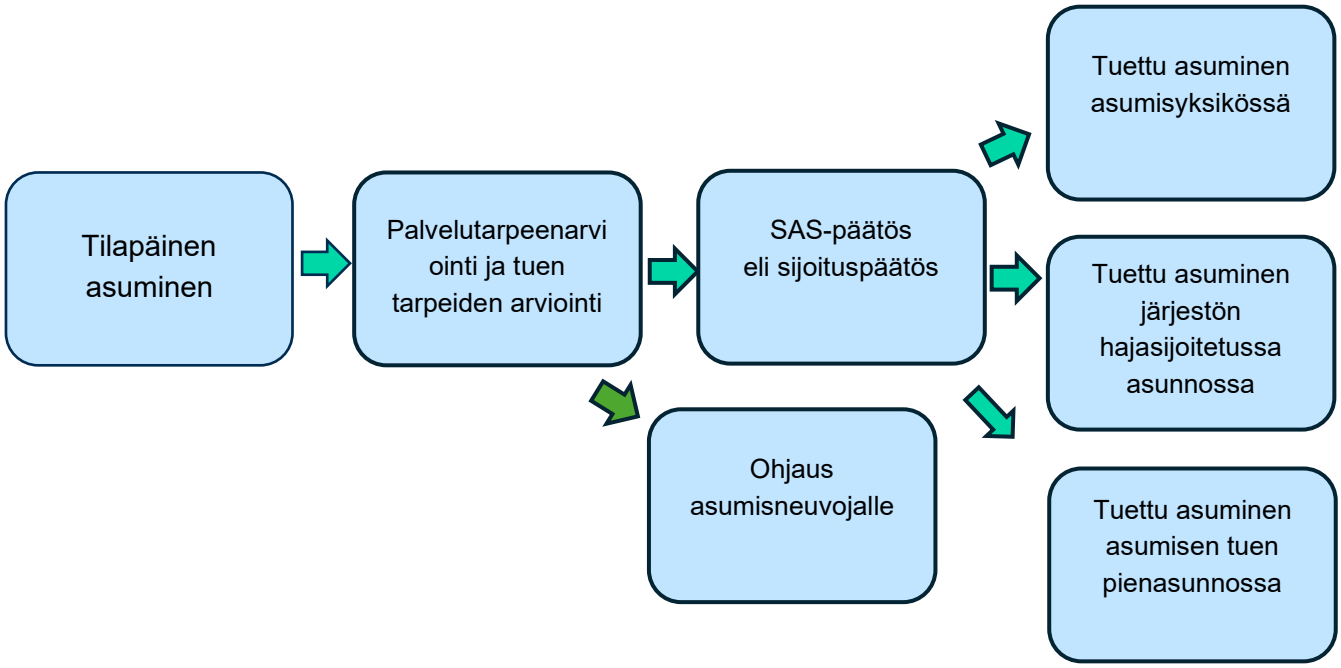

Kuva 5 Tilapäisen asumisen asumispolku

Asumisyksikkö vaihtoehtoja on niin Helsingin kaupungin omana tuotantona kuin järjestötaustaisten palveluntuottajien ostopalveluna. Asumisen tuen kautta saatavat tuetut asumisratkaisut, niin asumisyksiköt kuin hajasijoitetut asunnot, ovat asunto ensin-periaatteella toimivia. Tuen tarpeiden määrä on määrittelevä tekijä, mitä asumisvaihtoehtoa kohti asiakkaan polku lähtee kulkemaan.

Vuoden 2025 tilastojen perusteella Hietaniemenkadun tilapäisestä asumisesta poismuuttaneita on 109.

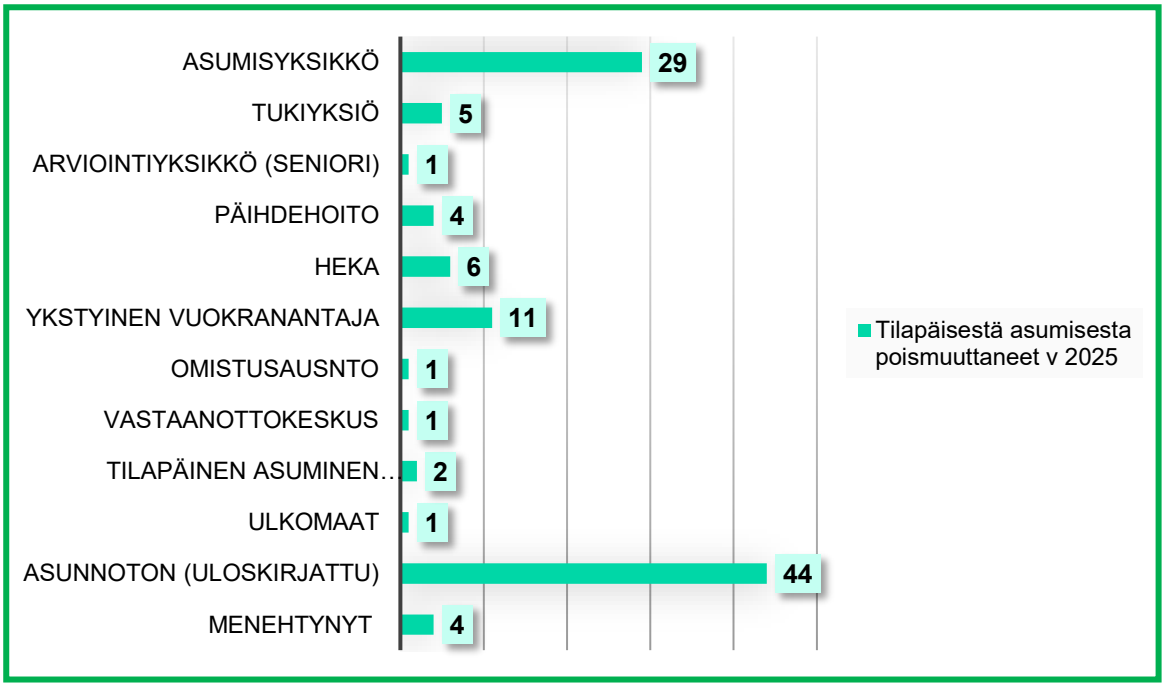

Kuva 6 Tilapäisestä asumisesta poismuuttaneet 2025

Tilastosta voidaan nähdä, että reilu puolet muuttavat suunnitellusti tilapäisestä asumisesta eteenpäin. Osa saa asunnon tuetusta asumisyksiköstä, mutta muuttajia on lähtenyt myös Hekalle. Monet ovat saaneet asunnon yksityiseltä vuokranantajalta. Tilasto osoittaa sen, että asunnottomien tilanteet ovat hyvin erilaisia ja monesti asiakas tarvitsee vain asunnon.

Tilaston osoittama ”asunnottomat”-ryhmä on suuri. Kyseessä on henkilöt, jotka ovat joutuneet uloskirjatuksi tilapäisestä asumisesta ja pääsääntöisesti jatkavat yöpymistä hätämajoituksen puolella. Uloskirjaukseen johtaa sääntörikkomukset. Varoituksen voi saada muun muassa päihteiden käytöstä huoneessa tai palvelukeskuksen sisätiloissa, sekä esimerkiksi huoneen siivottomuudesta, jos asiaan ei ole tullut muutosta kehotuksista huolimatta. Kolmannesta varoituksesta tulee uloskirjaus, jossa kuitenkin käytetään yksilöllistä harkintaa. Väkivaltatilanteet johtavat saman tien uloskirjaukseen. Osalla uloskirjatuista on jo jonopaikka johonkin tuetun asumisen vaihtoehtoon, osalla ei. Uloskirjauksen myötä asiakkuus tilapäisen asumisen sosiaalityössä päättyy ja sosiaalihuoltolain mukainen omatyöntekijä pyydetään joko asumisen tuen jonotyön tiimistä tai alueellisista työikäisten palveluista.

2.5 Tilapäisen asumisen haasteita ja kehittämisehdotuksia

Tilapäisen asumisen asiakkaat ovat hyvin erilaisissa elämäntilanteissa jo pelkästään ikänsä puolesta. Elämänhallinnalliset taidot ja toimintakyky eroaa suuresti asiakkaiden kohdalla. Monien elämässä on vakavat mielenterveyden- ja päihdeongelmien aiheuttamat haasteet, jotka vaikuttavat elämänhallintaan sekä mahdollisuuksiin sitoutua tavoitteelliseen työskentelyyn. Toisilla terveydentila ja sen myötä alentunut toimintakyky rajoittaa arjen toiminnoista suoriutumista itsenäisesti. Tilapäinen asuminen vaatii itsenäistä toimintakykyä, joita kaikilla ei ole, ja sen vuoksi tarvitsevat paljon apua, jota ei aina ole saatavilla. Seuraavassa muutama havainto tilapäisestä asumisesta ja sen kehittämistarpeista.

- ***Saattoapu:*** Ihmiset hyötyisivät siitä, että olisi joku, jonka kanssa lähteä hoitamaan asioita ja esimerkiksi viemään tutustumiskäynneille palveluihin. Ihmisen ollessa motivoitunut asioidensa hoitamiseen, mutta eivät suoriudu siitä itse, saattaja olisi tarpeen, jota aina ei ole mahdollista järjestää. Voisiko saattoapuna käyttää vapaaehtoisia tai vertaisia?

- **Suunnitelmallinen työskentely:** Useat asiakkaat hyötyisivät suunnitelmallisesta ja tavoitteellisesta työskentelystä, varsinkin kun asunnon saamiseen usein kuluu hyvin pitkä aika. Erityisesti motivointi palveluihin sitoutumiseen vaatii paljon luottamusta ja yhteistä työskentelyä, sekä säännöllisiä tapaamisia. Yhden sosiaalityöntekijän voimin on haastavaa panostaa muutamiin asiakkaisiin, koska se vie ajan muilta. Asiakkaiden tilanteet monesti ovat kriisiytyneitä ja tällöin asioihin on reagoitava nopeasti. Työajan järjestely ja keskittyminen muutamiin asiakkaisiin tiiviimmin määräaikaisesti?

- ***Solujen uudelleen järjestely:*** Tilapäisen asumisen asiakaskunta poikkeaa niin iän, toimintakyvyn kuin myös päihteidenkäytön suhteen huomattavasti toisistaan. Olisi hyvä keskittää yksi solu täysin päihteettömille / kohtuukäyttäjille, jolloin asumisrauha olisi turvattu.

- ***Seniori-ikäiset asiakkaat:*** Selkeästi senioriväestöön kuuluville pitäisi olla tilapäinen asuminen järjestetty senioripalvelujen kautta. Iän myötä toimintakyky alkaa laskemaan ja tällöin päihteidenkäyttäjien kanssa tilapäisesti asuminen aiheuttaa turvattomuutta ja pahimmillaan hyväksikäyttöä.

- ***Virtaavuus tilapäisestä asumisesta:*** Kyseessä on lähinnä rakenteellinen ongelma. Ihmiset jonottavat pitkään tuettuun asumiseen ja odotusaikana elämäntilanne voi muuttua radikaalisti huonompaan. Tilapäisen asumisen pitäisi olla tilapäistä, mutta jos tilapäisyys kestää vuodenkin, niin kyseessä on jo suhteellisen pysyvä asumismuoto.

3 Lopuksi

Hietaniemenkadun palvelukeskus mahdollistaa kattavat palvelut helsinkiläisille asunnottomille; sosiaali- ja terveyspalvelut, ravinto- ja hygieniapalvelut sekä ensisuojan ja tilapäisen asumisen. Mikään palvelu ei ole kritiikitön eikä toimi täydellisesti, kuten oikeusapulaisasiamiehen selvityksestä saatu palaute sekä median kirjoittelu osoittaa. Paljon on kehitettävää niin palvelukeskuksella kuin yleisesti asunnottomien palvelujen suhteen. Mikään palvelu ei toimi yksin. Aina tarvitaan useita toimijoita sekä tiivistä yhteistyötä muiden palvelujen kanssa, jotta asunnottomien tilanteisiin voidaan löytää yksilöllinen ratkaisu. Tärkein tavoite on, että asunnottomuuskierre saadaan katkaistua, jotta ihmiset eivät joudu asunnottomuuden kehään pyörimään.

Palvelun käyttäjiltä saatu palaute kuitenkin osoittaa, että tilapäisellä asumisella on merkitystä niin yksilöllisellä kuin myös yhteiskunnallisella tasolla. Ihmisen kiinnittyessä palveluun avautuu mahdollisuus rakentaa luottamusta ja sen myötä pohtia mahdollisuuksia päästä elämässä eteenpäin ja saada muutosta aikaiseksi. Se ei tapahdu yksin, vaan yhdessä. Mitään ei tapahdu valmiiksi annettuna vaan se vaatii yhteistyötä niin työntekijöiden välillä kuin suhteessa asiakkaisiin. Tärkeintä on kohdata ihmiset siinä elämänvaiheessa, jossa he kulloinkin ovat ja antaa tilaa osallistua oman elämänsä tärkeiden asioiden hoitamiseen ja vaikuttamiseen, kunkin resurssien ja toimintakyvyn mukaisesti. Joskus se vie paljon aikaa ja aikaa on oltava, jotta muutos mahdollistuu.

Asunnottomuus ilmiönä ja yhteiskunnallisena ongelmana haastaa kaikkia toimijoita. Kaiken keskiössä on kuitenkin ihminen, joka elää asunnottoman todellisuutta päivä kerrallaan. Asunnottomuus on alkanut kasvamaan vuosien hyvän kehityksen jälkeen ja tämä huolestuttaa kaikkia toimijoita. Hietaniemenkadun palvelukeskus on usein se paikka, johon asunnottomat ihmiset ohjautuvat tai heidät ohjataan. Palvelukeskuksella on tärkeä näköalapaikka asunnottomuuteen niin ilmiönä kuin myös yksilötasolla, jossa konkreettisesti kohdataan päivittäin kriisin keskellä eläviä ihmisiä. Ulkoapäin on vaikea nähdä todellisuutta, jota työntekijät todistavat ja asunnottomat itse elävät päivittäin. Hietaniemenkadun palvelukeskus on tärkeä toimija asunnottomuuskentällä ja palvelua on hyvä kehittää huomioiden asunnottomuuden kasvu ja alkava profiilin muutos.

Lähteet

Ympäristöministeriö 2026: Asunnottomat 2025. Viitattu 8.5.2026
https://www.varke.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/asunnottomuus/asunnottomat-2025

Helsingin kaupunki
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

PL 6000, 00099 Helsingin kaupunki
Vaihde: 09 310 5015
etunimi.sukunimi@hel.fi
hel.fi